

ARMATA ROMÂNĂ ÎNTRE EST ȘI VEST

Alexandru Donovici

De ce mi-am intitulat comunicarea așa - Armata română între Est și Vest? Doresc să răspund acestei întrebări întrucât mi-a fost pusă de mai multe ori.

Răspunsul ar fi simplu, în câteva cuvinte: Este groaznic, ca militar, comandant sau chiar o mulțime de soldați, echipată de război, cu glonțul pe țeavă, să nu știe încotro să-și îndrepte arma și să tragă. Mai tragic este faptul că armata română, armata NOASTRĂ s-a aflat de mai multe ori în această dilemă!

Criza economică mondială de la sfârșitul deceniului patru al sec. XX, determină perturbări profunde în viața social-politică a țărilor întregii Europe.

Convulsiile politice interne, coroborate cu evoluția marilor puteri europene, propulsate de avântul economic-militar au avut drept consecință situația României, calificată drept dezastruasă în perioada la care ne referim. Cercurile conducătoare românești iau decizii paradoxale, controversate și uneori argumentate prin chiar contraargumente.

Gl. Antonescu, cunoscut pentru capacitatea sa deosebită, este exilat tocmai pentru că a avut curajul să afirme niște realități crude dar totuși realități:

N. Titulescu, este blamat și îndepărtat tocmai pentru că, apăra cu Vehemență interesele României:

Armata română se prezenta la un nivel scăzut de organizare și înzestrare chiar dacă, la comanda ei găsim personalități recunoscute în domeniul militar pe plan european:

-diplomația română pierde oamenii de valoare și teren, astfel că, în perioada 1939-1940, vechile provincii românești: Basarabia, Bucovina, Transilvania de nord-vest și Cadrilaterul, sunt predate pur și simplu vechilor hrăpăreți. O treime din trupul țării plânge sub dominație străină. În acele zile, poate, armata română a suferit cea mai mare dezonoare, fiind nevoită primind ordin - de fapt să se retragă și să predea fără luptă dușmanilor săi, casele și pământurile părinților, fraților și rudelor de același neam și aceeași limbă. „Am văzut ofițeri și ostași plângând” afirma un martor ocular al acelei triste retrageri.

Dar se pare că acestea sunt semnele cumplitei confruntări ale celor două moline care cuprinseră Europa: nazismul și comunismul.

România, ciuntită teritorial și înfrântă diplomatic, încearcă să se salveze. Trecutul ne-a dovedit că alianțele cu marele popor rus, aproape întotdeauna au fost în defavoarea românilor.

Totodată Germania se arăta foarte interesată de România pentru că, numai această țară bogată - prin grâнарul și țițeiul său putea să ofere lui Hitler, capul de pod logistic necesar diabolice ascensiuni spre Asia și imperiul sovietic.

În aceste condiții din frământările cercurilor politice conducătoare, în acei ani zbuciumați: 1939-1940, se iau hotărâri majore pentru țară. Regele Carol al II-lea este obligat să abdice coroana României fiind încredințată fiului său Mihai I, pe atunci în vârstă de 19 ani.

Este căutat un om cu experiență politică și militară, integru, ferm și hotărât, bun patriot, mare iubitor al străvechii gлии românești, care nu poate fi altul decât generalul pe atunci, Ion Antonescu. Cel care-l surghiunise la mănăstirea Bistrița - regele abdicat - l-a desemnat pe general drept singurul care ar mai putea îndrepta ceva din situația delicată a țării. Celebra afirmație făcută de E. Cioran în 1937 „România este geografie și nu istorie” își dovedește pe deplin valabilitatea.

Toate cercurile progresiste, oamenii politici cu vederi largi, strategii militari, însuși conducătorul executiv al statului, generalul pus în fața unei situații disperate, se aflau într-o mare dilemă: Armata română, popor român, ÎNCOTRO?

Spre Vest, ne așteaptă Ardealul, dar rămân înlăcrimați frații Basarabia și Bucovina, spre est, se bucură ceilalți și suferă ardelenii. Care ar fi soluția optimă pentru binele țării?

Încep, sau se continuă relații politice, militare, investigații diplomatice. Dilema persistă dar surprizele pactelor încheiate sunt uimitoare. Buni parteneri, devin peste noapte dușmani de moarte, inamici.

Precizia și rigurozitatea germană își dovedesc avantajele calitative față de colosul slav, la care cantitatea nu era încă în măsură să suplinească necesarul calitativ. Prima întâlnire Hitler-Antonescu, din toamna anului 1940, pare să consfințească opțiunea spre Est armatei române. Fermitatea germană, promisiunile teritoriale care anulau inclusiv raptul teritorial de la Viena, deși la acesta Hitler și-a dat poate intenționat acordul, au determinat legăturile mai strânse cu coaliția dominată de Germania cu toate că, eforturile diplomatice ale României nu au încetat să mențină cu Franța și chiar cu Anglia, raporturi ce nu clarificau, cel puțin deocamdată, intențiile românești.

Istoria a confirmat că, întotdeauna, țările mai mici și-au disputat în conflicte mărunte fel de fel de interese religioase, etnice și teritoriale dar, în final, decizia a fost luată de marile puteri. Tot istoria ne confirmă că, orice modificări de granițe au constituit premise ori consecințe directe ale unor conflagrații de amploare, de regulă cu caracter continental sau chiar mondial. Ezitățile și dilemele românești din perioada 1940-1941 se opreau la o concretizare foarte clară: care va fi direcția de luptă a armatei române? Est sau Vest?

Contextul politico-militar național și internațional, binecunoscut a determinat un ordin de luptă clar și răspicat, dat de un profesionist desăvârșit, generalul Ion Antonescu: „Ostași vă ordon: Treceți Prutul!”. Acest ordin, a răsunat în toată armata română în noaptea 21-22 Iunie 1941, cu semnificații deosebite, atât pentru români cât și pentru contextul european al conflictului, având următoarele consecințe:

- România și-a precizat opțiunea politică și militară

- Ostașii români aveau direcția clară de luptă: EST

- Armata română reocupa teritoriul pe care l-a părăsit cu lacrimi în ochi și durere în suflet, eliberând totodată, pe frații care, timp de un an, s-au confruntat cu ororile bolșevismului.

Pe plan european, s-a declanșat o teribilă confruntare între două forțe totalitare, mari și puternice, dar prevestitoare ale dezastrului civilizației-nazismul și comunismul.

Ordinul executat face ca în circa o lună cântecul de doină românească să răsună cu bucurie din nou în provinciile cu glesia străbună a Basarabilor și codrii voievodali ai

Bucovinei, pe ogoarele și plaiurile redevenite românești - precum încheia cu nostalgie generalul, ordinul său de luptă.

Pentru readucerea în trupul țării a teritoriilor vremelnic ocupate, regele și țara, conferă celui care a condus celebra operație, generalului Ion Antonescu, recunoașterea supremă prin acordarea titlului de Mareșal al României!

Stimat auditoriu,

Ororile, dificultățile și desfășurarea celor peste 3 ani de război în Est, alături de armata germană, contra armatei sovietice, încep în sfârșit să devină din nou cunoscute. Nu putem uita că timp de 50 de ani, nu am avut permisiunea să pomenim operații, bătălii - unele câștigate cu mult profesionalism de generalii români și mai trist, nu am putut plânge pe cei peste 600.000 de militari pierduți pe teritoriul sovietic, ci ne mângâiam sufletele cu faptele săvârșite în campania de vest, petrecută în cele 9 luni care s-au scurs până la terminarea definitivă a războiului.

Mă voi opri acum doar asupra celui de-al doilea moment de mare dilemă al armatei române care luase o nouă direcție, spre vest, dar nu eliberând, ci, în retragere, deci cedând și pierzând teritorii. Însuși conducătorul statului, loial alianței cu Germania, aflată în declin total afirma în diverse ocazii:

-nici o brazdă românească nu se uită: nici o umilire nu rămâne nerăzbunată. Jertfele de la Odesa nu sunt numai granita răsăriteană pentru împlinirea tuturor drepturilor și năzuințelor neamului său - „poporul român nu poate să trădeze vreodată dreptul lui asupra Transilvaniei de nord de care sunt legate toate scopurile vieții românești și pe care oricine le va părăsi, dar oricine, oricât de sus, oricât de jos, n-ar fi decât un trădător”

-și tot mareșalul îi explica lui Hitler - „Transilvania nu este un pământ, un teritoriu, ci este leagănul românilor, este sufletul nostru. Transilvania este datoria noastră față de noi înșine și nu va fi nici un român care să nu moară pentru ea!”

Iată că, din nou, cercurile conducătoare din România se află în mare dilemă! Vara anului 1944 fusese dezastruoasă pentru Germania și aliații săi. Opincile mujicilor trecuseră Nistrul, atinseseră Prutul și se părea nu se mai opresc până la Berlin. Deschiderea frontului din Normandia a dat o puternică lovitură mașinii de război naziste, căreia i s-au spulberat toate speranțele de a stăvili tăvălugul sovietic pornit spre vest.

De la bucuria recuceririi Basarabiei și Bucovinei, s-a ajuns nu numai la pierderea acestora, ci mai mult, la întrevederea sfârtecării teritoriale a României fiind deja clar că promisiunile Germaniei privind Transilvania de nord-vest erau în totală imposibilitate de a fi onorate. Și iată din nou România, respectiv armata română, în fața vechii dileme: să rămână în continuare alături de aliații Germaniei, luptând spre est, dar retrăgându-se spre dezastrul din vest, sau, pentru că perspectiva războiului era deja clar conturată, să rupă alianța cu germanii și să semneze un armistițiu cu Uniunea Sovietică - în speranța de a mai salva ce s-ar mai putea salva din teritoriile românești în discuție. Vara anului 1944 intensifică contactele diplomatice, tatonările și încercările de a alege varianta optimă. Diplomații români ciocneau cupele de sampanie în încercările lor, fără a ști în care din ele este otrava, timp în care, pe câmpul de luptă mureau zilnic sute de mii de fii ai țării. Verticalitatea morală a mareșalului Antonescu îl face din erou național-trădător și criminal de război. Deși arestat, el declară că nu

dorește altceva decât să citească ziarele și ca românii să fie uniți pentru a dobândi ce și-au propus în momentul crucial al actului de schimbare a alianței și a direcției de înaintare a armatei. Să nu uităm însă, că, de data aceasta, direcția de marș nu s-a schimbat – armata română se deplasa spre vest, doar că, din învinși, au devenit eliberatori. Doar așa au putut ostașii deveni eliberatorii celui mai scump pământ românesc: Transilvania. Noii aliați au uitat însă că, și Bucovina și Basarabia și Cadrilaterul, au fost provincii românești și au rămas și acum trei lacrimi în vecinătatea țării..

Oare cei ce au avut în mână soarta acestei țări, au greșit sau au făcut bine ceea ce au făcut în aceste momente de cumpănă? Poate, doar istoria, ne va da răspunsul la această mioritică întrebare!